

Asia: VN/24082/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle ulkomaalaislain 72 a §:n muuttamisesta ja ulkomaalaislain muuttamisesta annetun lain 72 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖLLE

Kiinteistöyönantajat ry kiinteistöalan työnantajayritysten työmarkkinajärjestönä ja kiinteistöpalvelualan yritysten toimialajärjestönä kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä ulkomaalaislain 72 a §:n muuttamisesta ja ulkomaalaislain muuttamisesta annetun lain 72 §:n muuttamisesta.

Kiinteistöpalveluala tuottaa arvoa suomalaisten arkeen kiinteistöjen hoito- ja ylläpitopalveluilla, erilaisilla toimitila- ja käyttäjäpalveluilla sekä kiinteistöjen hallinnointipalveluilla. Alan yritykset ovat merkittäviä maahanmuuttajien työllistäjiä Suomessa. Ulkomaalaisten osuus yli satatuhatta henkilöä työllistävän alan työvoimasta on jo yli 20 prosenttia. Pääkaupunkiseudulla ja kasvukeskuksissa osuus on huomattavasti suurempi ja sen ennakoidaan kasvavan edelleen. Työhön johtava maahanmuutto on kriittinen voimavara työvoimavajeesta kroonisesti kärsivälle kiinteistöpalvelualalle.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että työntekijän oleskelulupaan lisätään erillinen tuloraja ja että sen taso määritellään jatkossa valtioneuvoston asetuksella. Hallitusohjelman mukaan tulorajaa nostetaan siten, että se on alakohtainen TES:n minimi, kuitenkin vähintään 1 600 euroa kuukaudessa. Hallitusohjelmaan on lisäksi kirjattu, että oleskelulupien tulorajojen korottamista selvitetään nopealla aikataululla ottaen huomioon vaikutus työvoiman saatavuuteen ja julkiseen talouteen.

Kiinteistöyönantajat ei kannata olemassa olevaan lainsäädäntöön esitettyjä muutoksia eikä niiden pohjalta suunniteltuja, hallitusohjelmaan kirjattuja tulorajojen korotusaikeita.

Kiinteistötyönantajat perustelee kantaansa seuraavasti:

Kolmansista maista tulevien työntekijöiden tulo rajojen kiristäminen ja saatavuusharkinnan samanaikainen säilyttäminen monimutkaistavat entisestään kiinteistöpalvelualan kansainvälisiä rekrytointiprosesseja ja lisäävät pahimmillaan alan kärjistynyttä työvoimapulaa.

On tärkeää, että Suomeen työllistyvät tulevat toimeen myös jatkossa ansiotuloillaan ja että heitä kohdellaan palkkauksessa ja muissa työsuhteisiin liittyvissä asioissa tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti kantaväestön kanssa. Kiinteistötyönantajien näkemys on, että nykylainsäädäntö menettelyineen takaa näiden keskeisten tavoitteiden toteutumisen riittävällä tavalla.

Vähimmäispalkoista sopiminen kuuluu Suomessa yksinomaan työelämän osapuolille. Kiinteistötyönantajat pitää tilannetta, jossa valtio puuttuisi vähimmäistulotasoon edes osittain asetuksella, erittäin ongelmallisena. Vähimmäispalkoista sopimisen pitää tapahtua myös jatkossa työelämän osapuolten välillä ja vähimmäisansiona on oltava alan työehtosopimuksen mukainen vähimmäispalkka.

Hallituksen esityksessä todetaan, että tulorekisteritietojen perusteella työluvan saaneiden henkilöiden todelliset ansiot ovat yleensä oleskelulupahakemuksessa ilmoitettua palkkaa suuremmat, koska hakemuksessa ilmoitettu palkka ei sisällä kaikkia palkaneriä, ja että tulo rajojen asettamisella voidaan tästä syystä käytännössä estää myös sellaisten henkilöiden maahantulo, joiden todelliset tulot asettautuisivat selvästi tulo rajojen yläpuolelle.

Kiinteistöpalvelualan yritykset ovat jo tähän saakka kokeneet ongelmaksi, että TE-toimisto huomioi oleskelulupaharkinnassa vain poikkeuksellisesti sekä alalle tyyppilliset palkanlisät että tilapäisesti mahdollisesti vaihtelevan, mutta tasoittuessaan toimeentuloedellytyksen täyttävän palkan. Jos lakiuudistus etenee, oleskelulupaharkinnassa on huomioitava henkilön kaikki työstään saamat tulot, joiden määrän työnantaja pystyy luotettavasti arvioimaan. Vähimmäistulo vaatimuksessa on niin ikään otettava huomioon asumiskustannusten vaihtelu eri alueilla.

Seurauksia kiinteistöpalvelualalle:

Esitetty tulo rajo uudistus lisääisi kankeutta ja epävakautta paljon maahanmuuttajia työllistävälle kiinteistöpalvelualalle. Uudistus ei huomioi, että alan toiminnan kannalta on välttämätöntä pystyä hyödyntämään eri työaika muotoja erilaisten asiakastarpeiden edellyttämällä tavalla. Se ei myöskään huomioi maahan muuttaneiden erilaisia elämäntilanteita ja niistä johtuvia, työaika muotoihin liittyviä joustotarpeita. Maahan muuttaneelle ei esimerkiksi tarjoutuisi jatkossa mahdollisuutta

urakehitykseen tai osaamisensa täydentämiseen osa-aikatyötä ja opiskelua tarkoituksenmukaisesti yhdistelemällä.

Jo pelkkä mahdollisuus päättää tulorajasta asetuksentasoisella määräyksellä johtaisi yritysten näkökulmasta kohtuuttoman epävakaaseen tilanteeseen. Ongelmia aiheutuisi erityisesti, jos tulorajaa muutettaisiin jatkuvan epäsäännöllisesti.

Yritysten toimintakyky edellyttää, että toimintaa kyetään suunnittelemaan ja johtamaan mahdollisimman pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti. Hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset aiheuttaisivat sen, ettei ulkomailta uskallettaisi palkata työvoimaa, vaikka tarve on välttämätön, kun kotimaassa ei ole tarpeeksi tekijöitä. Tulorajamuutosten mahdoton ennakointi nostaisi kynnystä rekrytoida uusia työntekijöitä, koska työnantajat eivät voisi olla varmoja siitä, riittääkö oleskelulupaharkinnan läpäissyt tulotaso pitämään työluvan voimassa pidemmällä aikavälillä. Epävarmuus vaikuttaisi myös yritysten kykyyn mukautua joustavasti asiakkaiden vaihteleviin ja yhä useammin huoltovarmuuden kannalta kriittisiin tukipalvelutarpeisiin.

Kiinteistöyönantajat huomauttaa vielä lopuksi vaikutusarvioinnin puutteellisuudesta. Hallituksen esityksessä todetaan, aivan oikein, että lakimuutoksen vaikutukset riippuvat asetuksella muutettavan tulorajan tasosta. Jo pelkästään tästä syystä olisi ollut välttämätöntä, että vähintäänkin sisäministeriön tilaama VN TEAS -hanke ”Oleskeluluvalla Suomeen tulevien toimeentuloedellytyksen kehittämisvaihtoehdot ja niiden vaikutukset” ja siihen liitännäinen selvitys työperäisten oleskelulupien tulorajojen vaikutuksista työvoiman saatavuuteen ja julkiseen talouteen olisi saatu valmiiksi ennen lausuntokierrosta. Kiinteistöyönantajat näkee tässä lainvalmisteluun liittyvän suuren ongelman ja puutteen.

Kunnioittavasti,

Helsingissä, 30. tammikuuta 2024

KIINTEISTÖTYÖNANTAJAT RY

Tiia Brax

johtava asiantuntija

Brax Tiia
Kiinteistöyönantajat ry